

Vláda jako vrcholný orgán moci výkonné, ministerstva a jiné ústřední správní úřady, územně dekoncentrované orgány státní správy

Teze přednášky

SP I - 28. 3. 2019

Organizační subsystémy VS

- **ústřední orgány státní správy**
  - = vláda, ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy
- **územně dekoncentrované orgány státní správy**
  - přímo odvozené od některých ústředních orgánů státní správy
  - specializovaná působnost (kterou by nebylo možné vykonávat v přenesené působnosti)
- ***územní orgány VS s všeobecnou působností***
  - územní samosprávné celky (obce a kraje)
  - samostatná a přenesená působnost
- ***orgány (subjekty) zájmové samosprávy***
  - obdoba územní samosprávy, ale nikoli na územním principu

Vláda

- = **vrcholný orgán výkonné moci** (čl. 67 odst. 1 Ústavy)
  - vrcholný koncepčním a řídicí orgán státní správy
  - řídí, kontroluje a sjednocuje činnost ministerstev
  - disponuje tzv. *všeobecnou působností*
- **kolegiální orgán** (čl. 67 odst. 2 Ústavy), složení:
  - *předseda („premiér“)*
  - *místopředsedové*
  - *ministři*
- odborné, organizační a technické zabezpečení činnosti vlády zajišťuje *Úřad vlády ČR*
- poradní orgány: *Legislativní rada* a *Rada hospodářské a sociální dohody* (tzv. tripartitní orgán)

Ministerstva a jiné ústřední správní úřady

- **čl. 79 odst. 1 Ústavy:** *Ministerstva a jiné správní úřady lze zřídit a jejich působnost stanovit pouze zákonem.*
  - zejména tzv. **kompetenční zákon** (zákon č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy)

- **základní dělení ústředních správních úřadů:**
  - **ministerstva** jako ústřední orgány státní správy, resp. ústřední správní úřady, v jejichž čele stojí člen vlády
  - **jiné** ústřední orgány státní správy, resp. **ústřední správní úřady**, v jejichž čele již člen vlády nestojí

Ministerstva

- na jednotlivých úsecích SS pak jako ústřední orgány **ministerstva**
- plní v okruhu své působnosti **úkoly stanovené**
  - v zákonech a v jiných obecně závazných *právních předpisech*
  - a úkoly *vyplývající z členství* České republiky v EU a v ostatních integračních seskupeních a mezinárodních organizacích
- ve své činnosti se řídí ústavními a ostatními zákony a **usneseními vlády**
- **zkoumají společenskou problematiku** v okruhu své působnosti, analyzují výsledky a činí opatření, připravují koncepce a přiměřeně informují veřejnost
- pečují o **náležitou právní úpravu**
- dále:
  - zabezpečují ve své působnosti úkoly související se sjednáváním MS
  - navzájem si vyměňují potřebné informace a podklady
  - nižší orgány SS jim v nezbytném rozsahu sdělují údaje

Ministerstva

- dle jednotlivých úseků SS:
  1. *Ministerstvo financí,*
  2. *Ministerstvo zahraničních věcí,*
  3. *Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy,*
  4. *Ministerstvo kultury,*
  5. *Ministerstvo práce a sociálních věcí,*
  6. *Ministerstvo zdravotnictví,*
  7. *Ministerstvo spravedlnosti,*
  8. *Ministerstvo vnitra,*
  9. *Ministerstvo průmyslu a obchodu,*
  10. *Ministerstvo pro místní rozvoj,*
  11. *Ministerstvo zemědělství,*
  12. *Ministerstvo obrany,*
  13. *Ministerstvo dopravy,*
  14. *Ministerstvo životního prostředí.*

Ministerstva

- **vymezení působnosti** ministerstev v kompetenčním zákoně
- dle tohoto vymezení platí např. **pro Ministerstvo financí**, že:
  - je ústředním orgánem státní správy pro *státní rozpočet republiky, státní závěrečný účet republiky, státní pokladnu ČR, fiskální politiku, makroekonomické a fiskální prognózy pro přípravu státního rozpočtu a rozpočtů státních fondů, finanční trh, atd. ...*
  - spolu s ČNB připravuje a předkládá vládě návrhy zákonných úprav v některých oblastech...
  - zajišťuje členství v mezinárodních finančních institucích a orgánech...
  - koordinuje příjem zahraniční pomoci
  - zjišťuje účetní záznamy pro potřeby státu včetně sestavování účetních výkazů za ČR podle zákona upravujícího účetnictví

Jiné ústřední správní úřady

- mimo ministerstev taktéž další (jiné) ústřední orgány státní správy, resp. **jiné ústřední správní úřady** (v jejichž čele nestojí člen vlády)
  - mají taktéž diferencovaně vymezenou působnost
  - platí pro ně obdobné co pro ministerstva (viz dříve)
  - taktéž vymezeny v kompetenčním zákoně

- **jedná se o:**
  1. *Český statistický úřad,*
  2. *Český úřad zeměměřický a katastrální,*
  3. *Český báňský úřad,*
  4. *Úřad průmyslového vlastnictví,*
  5. *Úřad pro ochranu hospodářské soutěže,*
  6. *Správa státních hmotných rezerv,*
  7. *Státní úřad pro jadernou bezpečnost,*

Jiné ústřední správní úřady

- **jedná se o:**
  8. *Národní bezpečnostní úřad,*
  9. *Energetický regulační úřad,*
  10. *Úřad vlády České republiky,*
  11. *Český telekomunikační úřad,*
  12. *Úřad pro ochranu osobních údajů,*
  13. *Rada pro rozhlasové a televizní vysílání,*
  14. *Úřad pro dohled nad hospodařením politických stran a politických hnutí,*
  15. *Úřad pro přístup k dopravní infrastruktuře,*
  16. *Národní úřad pro kybernetickou a informační bezpečnost*

- některé mohou mít zvláštní povahu *tzv. nezávislých regulačních orgánů*, které mají (určitou) nezávislost na vládě (např. ERÚ)

Územně dekoncentrované orgány státní správy

- **specializované orgány**, které působí v jednotlivých územních jednotkách územní organizace státu na základě ustanovení zvláštních zákonů
  - specializují jen na některý úsek státní správy nebo část takového úseku, či jen některé činnosti, případně na zvláštní funkci výkonu státní správy (např. na inspekci)
  - vždy se však nekryjí s územním členěním státu (kraje, okresy, obce)
- zpravidla přímo odvozované od některých ústředních orgánů státní správy
- **důvod pro zřízení =**
  - v případech, kdy vzhledem k jejich úzce specializovaně pojaté působnosti by ji nebylo možné vykonávat orgány obcí či krajů, jako orgány s všeobecnou působností
  - a kdy ji současně není možné vykonávat samotnými ústředními orgány státní správy v centru

Územně dekoncentrované orgány státní správy

- **jedná se např. o:**
  - *krajské ředitelství policie (zákon č. 273/2008 Sb.)*
  - *zeměměřické a katastrální inspektoráty (7 obvodů) a KÚ pro jednotlivé kraje (zákon č. 359/1992 Sb.)*
  - *územní inspektoráty České obchodní inspekce - 7 obvodů (zákon č. 64/1986 Sb.)*
  - *krajské veterinární správy (zákon č. 166/1999 Sb.)*
  - *krajské hygienické stanice, s územními pracovišti (zákon č. 258/2000 Sb.),*
  - *oblastní inspektoráty práce (8 obvodů) - navazují na Státní úřad inspekce práce (zákon č. 251/2005 Sb.),*
  - *obvodní báňské úřady (9 obvodů) - navazují na Český báňský úřad (zákon č. 61/1988 Sb.),*
  - *Generální ředitelství cel, celní úřady (zákon č. 17/2012 Sb.),*
  - *okresní správy sociálního zabezpečení (zákon č. 582/1991 Sb.),*
  - *generální finanční ředitelství, odvolací finanční ředitelství a FÚ (zákon č. 456/2011 Sb.)*

- **aktuálně zvažováno např. převedení stavebních úřadů do tohoto modelu**